

Nota Werk en Inkomen 2013–2016  
“Werken aan perspectief en participatie”



## Inhoudsopgave

|    |  |    |
|----|--|----|
| 0. | Samenvatting   | 3  |
| 1. | Achtergrond en aanleiding nota Werk en Inkomen.                          | 4  |
| 2. | De Wet Werken naar vermogen  | 6  |
| 3. | De Participatiewet   | 7  |
| 4. | Missie en visie  | 8  |
| 5. | Doelstellingen 2013-2016   | 9  |
| 6. | Financieel   | 11 |
|    | 6.1 Budgetten gebundelde uitkering-inkomensdeel (WWB, IOAW, IOAZ en Bbz) | 11 |
|    | 6.2 Budgetten voor reïntegratie, het participatiebudget                  | 11 |
|    | 6.3 Budget bijzondere bijstand   | 12 |
| 7. | Beleidskeuzes  | 13 |

### Bijlagen:

- a) instrumenten per doelgroep
- b) overzicht re-integratie en werkgeversinstrumenten
- c) overzicht aanvullende inkomensondersteuning
- d) cijfers met betrekking tot werk en inkomen
- e) Pantar, Diemen werk, re-integratie in beweging, WSP Amsterdam, social return.
- f) Afkortingen

## 0. Samenvatting:

Medio 2012 ontstond in de aanloop naar de Wet Werken Naar Vermogen de behoefte om op het terrein van Werk en Inkomen opnieuw kaders vast te stellen. Bovendien zijn er vanaf 2011 landelijke bezuinigingen op het participatiebudget doorgevoerd. Tot 2011 was er ook nog voldoende budget om alle doelgroepen van de wet Participatiebudget te bedienen. Nu het budget lager is geworden is het opnieuw noodzakelijk om keuzes te maken. Het college legt de keuzes in deze nota voor aan de gemeenteraad.

In aanloop naar de door het college geformuleerde missie en visie wordt eerst het bredere kader geschetst en een toelichting gegeven op de ontwikkelingen binnen de WWB in de afgelopen jaren. Daarbij wordt ook ingegaan op de uitgangspunten van de nieuwe Participatiewet en worden de gevolgen van het regeerakkoord op het terrein van werk en inkomen nader toegelicht.

In deze nota is ervoor gekozen om vervolgens een missie en visie te introduceren die zoveel mogelijk aansluit bij de actuele ontwikkelingen en het bestaande klantenbestand. Op basis van deze missie en visie zijn vervolgens strategische en operationele doelen geformuleerd en worden, op basis van een financiële toelichting, een aantal beleidskeuzes voorgelegd.

In deze keuzes wordt de raad geadviseerd de nog beschikbare participatiemiddelen in te zetten voor het uitvoeren van participatiedienstverlening in eigen beheer door de participatiecoaches. De focus van deze dienstverlening richt zich zodoende de komende jaren op coaching en ontwikkeling van mensen met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt. Voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt kunnen, voor zover de middelen nog toereikend zijn, gespecialiseerde trajecten of scholing worden ingezet. Voor de doelgroep zonder arbeidsmarktperspectief kan in samenhang met de transitie binnen de AWBZ naar andere vormen worden gezocht. Ook kan deze doelgroep deelnemen aan vrijwilligerswerk of andere vormen van dagbesteding.

Naar verwachting moeten vanaf 2014, na invoering van de Participatiewet, ook nieuwe doelgroepen bediend worden. Er worden naar verwachting extra bezuinigingen door het rijk doorgevoerd op de middelen beschikbaar voor werk. Om te voorkomen dat er een tekort op het participatiebudget ontstaat voor financiering van de p-coaches, wordt geadviseerd de doorbelasting van de schuldhulpverlening uit het participatiebudget te halen en naar alternatieve dekking te zoeken. Dit wordt nog nader in de kadernota 2014 toegelicht en onderbouwd.

In de bijlage treft u tenslotte informatie aan over projecten en voorzieningen in Diemen op het gebied van Werk en aanvullende inkomensondersteuning. In de bijgeleverde management informatie worden meer gedetailleerde informatie en realisatiecijfers verstrekt over re-integratie en aanvullende inkomensondersteuning. Samen met deze nota worden de verordeningen voor toeslagen, re-integratie en langdurigheidstoeslag aangeboden. Deze verordeningen moeten opnieuw technisch worden aangepast. Onder andere in verband met de recente Wet afschaffing huishoudinkomenstoets en de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd in de komende jaren. In de re-integratieverordening zijn ook aanpassingen doorgevoerd in verband met de regionale samenwerking binnen het Werkgevers Service Punt groot Amsterdam (WSP). De wijzigingen als gevolg van de nieuwe fraudewet worden u apart aangeboden.

## 1. Achtergrond/ aanleiding nota Werk en Inkomen

### *De Sociale zekerheid in ontwikkeling.*

Vanwege alle ontwikkelingen op het terrein van de sociale zekerheid wil het college in 2013 samen met de raad opnieuw de koers bepalen en doelen stellen voor de komende jaren. In deze kaderstellende beleidsnota wordt een toelichting gegeven op dit voornemen.

De wetgeving rond de Sociale Zekerheid zit in een turbulente periode. Er zijn in de afgelopen jaren inhoudelijk en financieel veel veranderingen doorgevoerd. Diverse uitkeringswetten zijn gewijzigd, nieuwe wetten zijn ingevoerd en/of ingetrokken. Ook de financiering van de verschillende uitkeringsregelingen die de gemeente uitvoert wordt opnieuw aangepast. Vanwege de drie decentralisaties (AWBZ, Jeugdzorg en de Participatiewet/voormalige WWNV) is er bovendien sprake van een steeds verdergaande overdracht van taken, verantwoordelijkheden en financiële risico's naar de gemeente. Tegelijkertijd wordt er fors bezuinigd. Bijvoorbeeld op de budgetten waar de gemeente de uitkeringen en de re-integratieactiviteiten mee betaalt.

Tenslotte is de beleidsvrijheid van de gemeente de laatste jaren sterk in beweging geweest. Op het gebied van de bijzondere bijstand, laat het rijk de teugels eerst vieren en trekt ze deze vervolgens weer aan.

### *Het college aan zet*

De Wet Werken Naar Vermogen gaat niet door per 2013. Naar verwachting wordt in 2014 of zelfs 2015 de vervanger ingevoerd: de Participatiewet. Gezien deze impasse wil het college graag aan zet blijven. In aanloop naar de nieuwe wet worden daarom tijdelijke kaders voorgesteld op het terrein van werk en inkomen. Ook worden een aantal strategische doelen aan de raad voorgelegd. Op deze wijze blijft Diemen binnen het sociale domein in ontwikkeling en ontstaat richting voor de uitvoering. Gezien alle veranderingen is hier behoefte aan. Bovendien moet door de intrekking van de huishoudinkomenstoets, die overigens in 2015 weer wordt ingevoerd als huishouduitkeringstoets, de toeslagenverordening worden aangepast. De Re-integratieverordening is ook aan onderhoud toe gezien de ontwikkelingen rond het Werkgevers Service Punt en de bezuinigingen op het Participatiebudget. Kortom: de huidige impasse geeft een mooi moment voor onderhoud. Dit geeft wel een risico. Er worden kaders voorgesteld die mogelijk vanwege nieuwe wetgeving en verdere Rijksbezuinigingen later in 2013 of 2014 opnieuw moeten worden aangepast. Naar verwachting zal eind 2013 opnieuw een nota aan de raad worden aangeboden die ingaat op de nieuwe Participatiewet.

Gezien alle bezuinigingen binnen het sociale domein (de drie transities) draagt het college de zorg uit dat een verdere verlaging van rijksmiddelen simpelweg niet met doeltreffender beleid of doelmatiger uitvoering op te vangen is. Als dit punt bereikt wordt dan blijven er mogelijk noodgedwongen taken liggen en zal de landelijke politiek met een antwoord moeten komen.

### *Terugblik*

Om een brug te slaan naar de geformuleerde missie, visie en doelen geeft het college een korte schets van alle recente ontwikkelingen. In 2009 is de Wet Participatiebudget ingevoerd. Daarmee zijn de financiële schotten tussen de budgetten voor re-integratie, inburgering en volwasseneneducatie weggenomen. Met het participatiebudget hebben gemeenten meer ruimte gekregen om eigen beleidsafwegingen te maken, toegesneden op de lokale en regionale praktijk. Een jaar later is de *Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten* (BUIG) ingevoerd. Ook de schotten tussen de budgetten voor de verschillende uitkeringen zijn verdwenen. Naast deze twee financieringswetten is in 2009 de Wet Investeren in Jongeren (WIJ) ingevoerd. Deze wet moest voorkomen dat jongeren na hun 18e alsnog zonder diploma thuis zouden komen te zitten. In plaats van bijstand kregen zij recht op een 'werkleeraanbod'.

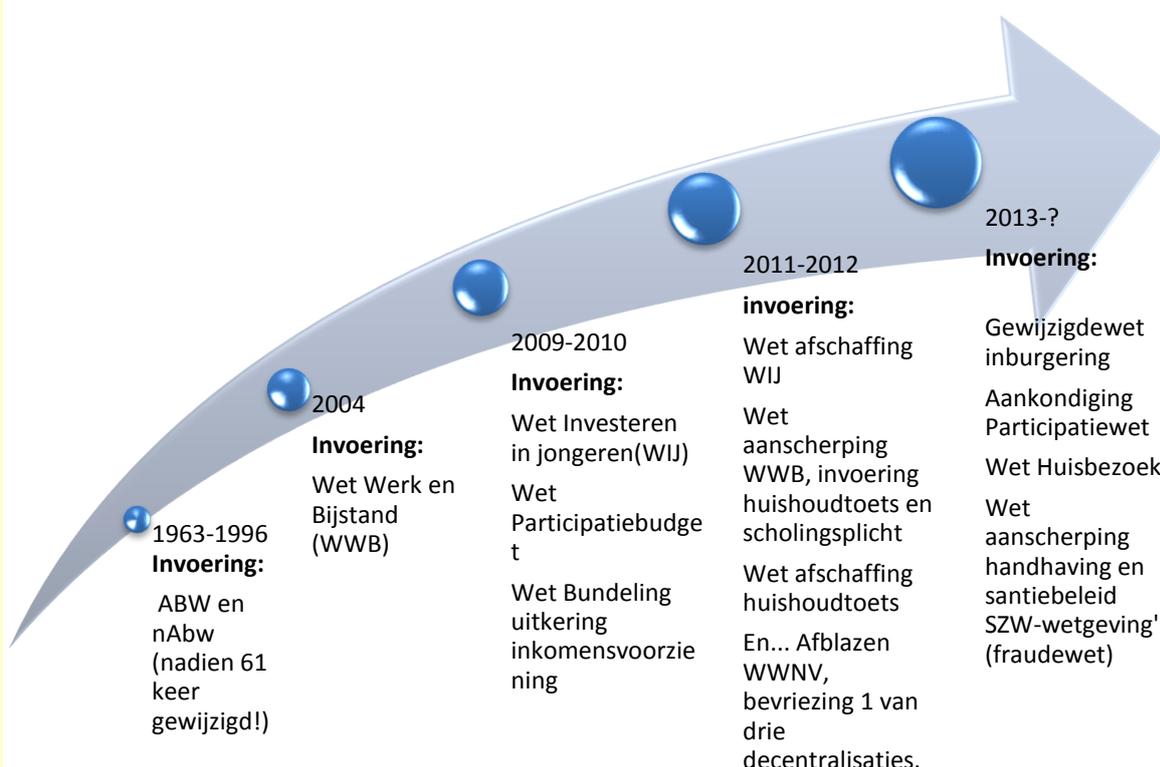
## Rutte-I

Door het kabinet Rutte-I werd vanaf januari 2012 de ingevoerde WIJ meteen weer afgeschaft. Deze drie jaar oude wet werd vervangen door een scholingsplicht binnen de WWB voor jongeren. Vooruitlopend op de invoering van de Wet Werken naar Vermogen is ook de bestaande bijstandswet, de WWB, op onderdelen flink aangescherpt. De (inmiddels teruggedraaide) huishoudtoets werd ingevoerd en het gemeentelijk categoriaal inkomensbeleid is begrensd tot 110% van de bijstandsnorm. Gelijktijdig zijn aanvullende Rijksbezuinigingen doorgevoerd op de financiering van de Wet Sociale Werkvoorziening, het Participatiebudget en de BUIG uitkering. De bijdrage van het rijk aan de gemeente voor inburgering wordt per 1 januari 2014 volledig stopgezet. Begin 2012 zag het er nog naar uit dat de Wet Werken Naar vermogen per 2013 zou worden ingevoerd, als één van de drie decentralisaties. Deze wet zou de WWB, de Wajong en de Wet Sociale Werkvoorziening vervangen door één regeling bedoeld voor alle mensen met een arbeidshandicap.

## Rutte-1 valt, noodmaatregelen in lenteakkoord.

Met de nieuwe Wet Werken naar Vermogen moesten meer werklozen met een beperking, zoals een handicap of verslaving, aan het werk worden geholpen door gemeenten. De belangrijkste wijziging in deze wet was de invoering van de loondispensatie. De werkgever zou dan alleen het salaris betalen voor het deel dat iemand werkelijk kan werken. De gemeente zou aanvullen tot een inkomen dat tussen dat van de bijstand en dat van het minimumloon ligt.

Door de val van Rutte-1 is de Wet Werken Naar Vermogen controversieel verklaard. In het lenteakkoord is vervolgens afgesproken dat de huishoudinkomentoets wordt ingetrokken. Ook de aangekondigde bezuinigingen op de Wet Sociale Werkvoorziening zijn vanaf 2013 bevroren. De ingediende aanvraag voor de herstructureringsfaciliteit WSW kwam daarom te vervallen, aangezien deze gefinancierd zou worden op de te realiseren bezuinigingen. Vervolgens is begin oktober 2012 de Wet huisbezoeken en de wet Aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (fraudewet) aangenomen. Met deze wet wordt het 'huisbezoek' wettelijk geregeld. Er wordt een kader gesteld waar uitvoeringsinstanties aan moeten voldoen als zij een huisbezoek afleggen. Met de fraudewet wordt fraude met uitkeringen fors zwaarder bestraft. Tenslotte wordt ingaande 1 januari 2013 de Wet inburgering aangepast. Inburgering verdwijnt hiermee na een overgangperiode als gemeentelijke taak. Over de fraudewet en de wet huisbezoek wordt de raad apart geïnformeerd. In onderstaand tijdschema zijn de ontwikkelingen van de laatste jaren weergegeven.



## 2. De Wet Werken Naar Vermogen

De Wet Werken Naar Vermogen werd door het kabinet Rutte-1 gepresenteerd als een kans. De wet moest een impuls geven aan de prestaties van gemeenten op het gebied van re-integratie. Niet meer de wet of regeling waar iemand in zit is leidend voor de manier waarop ondersteuning wordt geboden, maar de situatie van de klant is leidend. De WSW zou op slot gaan of nog maar zeer beperkt toegankelijk zijn door de forse Rijksbezuinigingen. En door de bezuinigingen op het Participatiebudget worden de mogelijkheden mensen te helpen verder beperkt. Door de invoering van de huishoudinkomenstoets moest bovendien een besparing op de uitkeringsuitgaven worden gerealiseerd.

Bij de voorbereiding van de inmiddels afgeblazen Wet Werken Naar vermogen werd duidelijk dat er behoefte bestaat aan herijking van missie, visie en doelen van Sociale Zaken. Bovendien wil het college vanwege de bezuinigingen op het participatiebudget een aantal beleidskeuzes aan de raad voorleggen. Bijvoorbeeld welke groepen met voorrang worden bediend. Het college zet daarom in aanloop naar de nu aangekondigde Participatiewet een heldere lijn uit voor de komende 3 jaar. Het college legt deze visie, missie en doelen aan de raad voor zodat er een duidelijke basis ligt voor aangekondigde Participatiewet.

*De centrale vraag:*

Welke missie ziet het college voor zich ten aanzien van de uitvoering van de WWB en aanverwante wetten? Hoe wil het college uitvoering geven aan deze missie? En welke doelstellingen kunnen wij daarbij formuleren zodat we in de gaten kunnen blijven houden hoe het gaat?

*Rutte-II*

Inmiddels is het kabinet Rutte II van start. Er liggen (deels) goedgekeurde voorstellen om gemeenten verantwoordelijk te maken voor mensen met een arbeidsbeperking (nu Wajong en WSW), de begeleiding van mensen met matige en zware beperkingen (extramurale begeleiding) en de organisatie van de ondersteuning aan kinderen en ouders met veel problemen (jeugdzorg). Al met al wordt de gemeente dan verantwoordelijk voor de lokale maatschappelijke ondersteuning aan mensen in de leefdoelgebieden: werk, inkomen, welzijn, zorg en opvoeden. Het college is een voorstander van het aanspreken van mensen op de eigen verantwoordelijkheid binnen al deze deelgebieden. Ook het centraal stellen van de mens in de plaats van de regeling spreekt aan. De praktijk laat echter zien dat een grote groep mensen het op eigen kracht niet redt, en een steuntje in de rug nodig heeft. De overdracht van de taken zal vergezeld gaan met aanzienlijke bezuinigingen. De gemeenten staan voor de taak om deze bezuinigingen te realiseren. De komende jaren zal niet alleen beleidsmatig "de knop om" moeten, ook de uitvoering zal zich moeten ontwikkelen richting een (nog) meer integrale werkwijze. Het is daarbij de vraag of de gemeente de ambities van het rijk op alle fronten kan waarmaken. Er is een duidelijk spanningsveld waarneembaar tussen de opgelegde bezuinigingen en de eveneens opgelegde wettelijke taken met bijbehorende ambities. Voor de komende jaren een ingewikkelde opgave dus. In ieder geval bezien vanuit de veelvoud van problematiek waar mensen mee te maken hebben, maar ook vanuit de vele regels en wetten waar de hulpverleners mee te maken hebben.

### 3. De Participatiewet.

Het is nog niet bekend wanneer de nieuwe Participatiewet wordt ingevoerd, maar in ieder geval niet eerder dan 2014. Duidelijk is dat deze opvolger van de afgeblazen Wet Werken Naar Vermogen veel trekken zal hebben van het wetsvoorstel dat er al lag. Dit betekent dat de eerder aangekondigde bezuinigingen op het Participatiebudget en het WSW budget alsnog in enige vorm doorgang zullen vinden.

Vooruitlopend op de uitwerking van de nieuwe Participatiewet heeft het college een algemene missie, visie en strategische doelen voor het terrein werk en inkomen geformuleerd (hoofdstuk 4). Deze vormen de basis om de komende jaren op een samenhangende manier invulling te geven aan de nieuwe wettelijke taken.

De nieuwe Participatiewet heeft ten aanzien van het beleidsterrein Werk de volgende kenmerken:

- Een Rijksbezuiniging voor Diemen op het huidige budget dat mogelijk in 2017 oploopt tot € 600.000,-- of € 800.000,--
- De Wwb, Wsw en een deel van de Wajong worden samengevoegd.
- Voor de hele doelgroep wordt mogelijk alsnog een systeem van loondispensatie geïntroduceerd. Hiermee wordt het ontbreken van een deel van de verdien capaciteit aangevuld door de gemeente.
- Met ingang van 1-1-2014 wordt de Wajong alleen toegankelijk voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten; voor de groep 'niet volledige en duurzame arbeidsongeschikten' is de nieuwe participatiewet beschikbaar.
- Huidige Wsw'ers en Wajong'ers worden **niet** herkeurd.
- De instroom in de sociale werkvoorziening in zijn huidige vorm stopt met ingang van 1 januari 2014.
- Gemeenten krijgen binnen de kaders van de participatiewet de ruimte om beschut werk zelf te organiseren als voorziening. Voor deze nieuwe voorziening 'beschut werk' komen geleidelijk middelen beschikbaar voor landelijk structureel 30.000 plekken, afgestemd op 100% Wet Minimum Loon. Voor Diemen betekent dit op termijn, via natuurlijke uitstroom, een afbouw van het aantal WSW'ers van 100 (stand 2013) naar 30 mensen.

Ten aanzien van het beleidsterrein Inkomen, Inkomensondersteuning en Minimabeleid zijn de volgende maatregelen in beeld:

- Er komt landelijk €100 miljoen extra beschikbaar voor armoedebestrijding. Dit geld gaat grotendeels naar gemeenten. Hoeveel de gemeente Diemen krijgt is nog niet duidelijk.
- Het plan is in 2014 of 2015 een huishouduitkeringstoets in te voeren om te voorkomen dat binnen een huishouden sprake kan zijn van stapeling van uitkeringen. Deze regeling heeft overeenkomsten met de afgeschafte huishoudinkomenstoets.
- De langdurigheidstoeslag wordt vervangen door een individuele toeslag voor personen die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen zonder zicht op verbetering.
- De mogelijkheden voor bijzondere bijstand in de vorm van een kortingspas worden ruimer.
- De verstrekking van gratis schoolboeken wordt teruggedraaid, maar deels gecompenseerd via het Kindgebonden Budget.
- Er zijn momenteel veel financiële regelingen voor mensen met een chronische ziekte en/of handicap. Bijvoorbeeld via de belastingdienst, het Centraal Administratie Kantoor of de gemeente. Het kabinet wil nu één regeling ontwerpen voor deze doelgroep. Dat kan de via de Wmo of de bijzondere bijstand zijn, maar ook een nieuwe regeling behoort tot de mogelijkheden.

Zodra de contouren van de nieuwe Participatiewet verder zichtbaar worden kan een vervolgstap worden gezet in de beleidsmatige integratie van Werk en Inkomen richting Welzijn, Zorg en Opvoeden.

#### 4. Missie en visie

##### *Inleiding:*

Bij het loket van Sociale Zaken komen allerlei soorten mensen voorbij. De wegen naar een bijstanduitkering zijn in die zin helaas net zo talrijk als de wegen naar Rome. Het varieert van de failliete ondernemer tot een student met psychische problemen die noodgedwongen de studie tijdelijk moet staken. Echtscheidingen, en natuurlijk ook de niet-kunners, de niet-willers en de mensen die echt bewust misbruik willen maken van het sociale stelsel zijn geen onbekend fenomeen. Helaas zorgt deze laatste groep vaak voor de beeldvorming van de hele doelgroep.

In algemene zin leert de ervaring in Diemen dat 'de bijstandsccliënt' niet bestaat. Er zijn wel grofweg een aantal profielen te schetsen. Een grote groep mensen in de bijstand wil helemaal niet afhankelijk zijn van de gemeente of een uitkering. Vaak lukt het ze niet om op eigen kracht werk te vinden vanwege een combinatie van problemen op verschillende leefgebieden. En momenteel ook omdat het economische tij stevig tegen zit. Er is echter ook een groep mensen die leuninggedrag vertoont en waar een mentaliteitskwesitie bij speelt "ik kan niet werken want"; of er is sprake van moeilijk verifieerbare psychische/lichamelijke problemen die het vinden van werk in de weg zitten. Het zogenaamde granieten bestand in Diemen, de mensen die langdurig in de bijstand zitten, vertegenwoordigd ongeveer de helft van het aantal mensen in de WWB. Tenslotte komt van de uitvoering ook een beeld naar voren dat de bijstand voor een aantal mensen zekerheid en veiligheid biedt en het risico te gaan werken te groot is vanwege het verlies van alle financiële zekerheden.

Bij mensen die langdurig op de bijstand zijn aangewezen ontstaat vaak een negatieve spiraal op meerdere leefgebieden. Zoals schulden, psychische/fysieke gezondheid, sociale contacten, isolement etc. Ten aanzien van de huidige WSW en de Wajong geldt dat het hier om mensen gaat met een aantoonbare arbeidshandicap. Vaak lichamelijk, maar ook psychisch of vanwege bijvoorbeeld een detentieverleden. Zij ontvangen in de regel een inkomen tot 130% minimumloon.

##### *Missie*

Inwoners uit Diemen hebben een eigen verantwoordelijkheid om in het eigen levensonderhoud te voorzien. Mensen die aantoonbaar hulp nodig hebben op de leefgebieden werk en inkomen krijgen die. Deze hulp is niet vrijblijvend: mensen werken maximaal mee aan de economische zelfredzaamheid. Hierin wordt verwacht dat mensen ook gebruik maken van de eigen netwerken. De medewerkers van de gemeente ondersteunen vanuit een integrale klantbenadering, waarin ruimte is voor specialisten, en gaan uit van de mogelijkheden die iemand heeft. Een eerste stap is gezet met de integrale klantbenadering en de uitwerking van het Brede Hoed team<sup>1</sup>. Niet de regeling, maar de klant staat centraal. Maatwerk en samenwerking met maatschappelijke partners vormen hiervoor de basis. En tenslotte: werken moet lonen. Door een slimme inzet van aanvullende inkomensondersteuning wordt bereikt dat zowel mensen in de WWB, aan het werk voor een minimumloon of bijvoorbeeld via de WSW geen last hebben van de armoedeval. Zolang er landelijk geen oplossing komt voor de armoedeval zal het college zich inspannen de armoedeval zoveel mogelijk te beperken. Het college wil daarom onderzoek doen naar een draagkrachtsysteem waarbij werken daadwerkelijk loont en mensen er ook financieel op vooruitgaan.

##### *De visie van het college:*

"Mensen uit Diemen doen zowel economisch als sociaal mee naar vermogen. Economische zelfredzaamheid en participatie is daarbij het streven. Voor mensen die uit een uitkeringssituatie komen moet werken ook echt gaan lonen. Misbruik wordt bestraft. Aanvullende Inkomensondersteuning is gericht op het bieden van perspectief. Preventie van misbruik van uitkeringen door goede voorlichting over de consequenties van misbruik (om grotere problemen te voorkomen) en daadwerkelijke sanctienering/afstemming bij misbruik heeft een hoge prioriteit."

---

<sup>1</sup> Multidisciplinair team dat adviseert en ondersteunt integraal bij problemen op meerdere leefgebieden. De raad wordt apart geïnformeerd over deze ontwikkeling.

## 5. Doelstellingen 2013-2016

De gemeente staat de komende jaren voor een complexe veranderopgave vanwege de transities in de sociale zekerheid. In ieder geval wil het college de Jeugdzorg, de AWBZ en de nieuwe Participatiewet niet net zo verkokerd gaan uitvoeren als het Rijk. Hoe dit dan wel moet zal de komende jaren worden uitgewerkt. De nieuwe taken zijn door het Rijk overgedragen in combinatie met forse bezuinigingen. Niet het doorbreken van de verkokering maar met name deze bezuinigingen zijn een punt van zorg voor het college. Er is nog veel onduidelijk ten aanzien van de Participatiewet. Gedurende de uitwerking en invoering van de transities gaat het college in ieder geval behoedzaam en met respect om met kwetsbare mensen cq doelgroepen. Het hierboven geschetste dilemma wordt daarbij nauwlettend in de gaten gehouden.

Door het college zijn ten aanzien van Werk en Inkomen de volgende strategische en operationele doelen geformuleerd om uitwerking te geven aan de missie.

### *Strategische doelen algemeen*

- De aangekondigde Participatiewet wordt in samenhang met de jeugdzorg en de AWBZ uitgewerkt. Daar waar dwarsverbanden kunnen worden gemaakt, zullen deze worden gemaakt. Hiervoor is een stuurgroep geformeerd bestaande uit twee vakwethouders, twee managers en de programcoördinator.
- Het college werkt toe naar een integrale klantbenadering op de terreinen Werk, Inkomen, Welzijn, Zorg en Opvoeden. Niet de regeling maar de mens staat centraal. In complexere situaties wordt samen met andere disciplines een samenhangende aanpak uitgewerkt, toegespitst op de diverse leefgebieden. De generalisten van werk en inkomen dragen hier hun steentje aan bij.
- Het college maakt daar waar mogelijk gebruik van externe financieringsbronnen zoals ESF subsidie of subsidie van de provincie. Bij voorkeur in samenwerking met de regio.
- Duurzame uitstroom met perspectief heeft prioriteit.
- Het college streeft naar maximaal efficiënte werkprocessen met een minimum aan administratieve lasten. Zowel uit het oogpunt van klanttevredenheid als kwaliteit.
- Daar waar mogelijk werken wij samen met regionale en lokale partners. Op het gebied van beleid en uitvoering zijn de gemeenten Ouder-Amstel en Amsterdam daarvoor de meest logische partners.
- Effectiviteit van de re-integratie wordt onder andere gemeten via de prestaties van het WSP groot Amsterdam en de ontwikkeling op de Participatieladder (bijlage).

### *Strategische doelen Werk*

- Het participatiebudget wordt ingezet voor mensen met een reëel arbeidsmarktperspectief en is gericht op duurzame uitstroom.
- Werken moet lonen, tijdelijke hulp bij werk en inkomen is niet vrijblijvend. Van de klant wordt een tegenprestatie verwacht. Het college is geen tegenstander van tegenprestatie maar wil uitgaan van een positieve prikkel, zowel richting cliënt als werkgever. Precies zoals dit al op veel vlakken gebeurt. Dit houden wij vast. Een beroep op het eigen netwerk en de uitwerking van deze tegenprestatie wordt respectvol en op basis van de capaciteiten van deze mensen uitgewerkt: maatwerk dus. Dit varieert van inzet op het gebied van sollicitatieactiviteiten, vrijwilligerswerk tot deelname aan lokale projecten zoals 'Diemen werkt'<sup>2</sup>. Met het inzetten van tegenprestatie wordt zorgvuldig omgegaan, een tegenprestatie is onderdeel van een traject en gericht op uitstroom.
- Het beschikbare participatiebudget wordt ingezet voor de financiering van de participatiecoach en gespecialiseerde externe trajecten. Het begeleiden, trainen, ontwikkelen en begeleiden van klanten naar werk wordt zoveel mogelijk door eigen medewerkers (participatiecoaches) gedaan.
- De beschikbare middelen voor re-integratie worden ingezet voor mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt en potentie om uit te stromen.
- Het college gaat uitsluitend in zee met re-integratie bureaus die bewezen effectief zijn en een specifieke aanpak leveren die niet zelf kan worden ontwikkeld/aangeboden. Of voor klanten die intensieve begeleiding of scholing nodig hebben die niet zelf kan worden aangeboden.
- Arbeidsmarktbemiddeling vindt plaats in de arbeidsmarktregio groot Amsterdam. Het college participeert actief in het WSP groot Amsterdam. Er wordt gewerkt aan het harmoniseren van het werkgeversinstrumentarium zodat er in de regio groot Amsterdam één uniforme werkgeversbenadering ontstaat. Ongewenste concurrentie tussen gemeenten wordt hiermee voorkomen. Het college wil werkgevers verleiden en ontzorgen om klanten met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen, door middel van het inzetten van de instrumenten proefplaatsing, loonkostensubsidie, No-riskpolis, participatieplaatsen, jobcoaches en stages.

---

<sup>2</sup> Zie bijlage e. voor een toelichting op "Diemen Werkt"

- Op het gebied van Social Return werken wij samen met de regiopartners van het WSP groot Amsterdam. Het college stelt zelf ook stageplekken binnen de ambtelijke organisatie beschikbaar aan mensen met een uitkering.
- Ondersteuning op het gebied van Werk en inkomen is gericht op perspectief. Wij gaan voor duurzame uitstroom. Hier is iedereen op de langere termijn het meeste mee gebaat. Als dit betekent dat wij moeten investeren in trainingen of opleiding en mensen ontvangen daardoor langer een uitkering dan nemen wij dat voor lief zolang hiermee maar een stevig fundament voor uitstroom ontstaat. Als het economisch tij meezit plukken deze mensen daar als eerste de vruchten van.

#### *Strategische doelen ten aanzien van inkomen*

- We behouden het goede van het huidige minimabeleid en waar financieel nog mogelijk verbeteren we dit.
- Het college heeft een evenwichtig en ruimhartig inkomensbeleid. Er zijn aanvullende inkomensondersteunende instrumenten beschikbaar, zonder dat dit een hangmat wordt. Onderzocht wordt of we een draagkrachtsysteem kunnen ontwikkelen waarmee armoedevaleffecten zoveel mogelijk voorkomen worden. Uitgangspunt is dat mensen er ook financieel op vooruitgaan als ze gaan werken. Daar staat een streng handhavingsbeleid en afstemmingsbeleid tegenover.
- Zolang uitstroom naar werk niet lukt bieden wij inkomenszekerheid. Wij stimuleren het eigen initiatief, het nakomen van afspraken en het verrichten van een tegenprestatie als onderdeel van een re-integratietraject.

#### **Operationele doelen, Wat gaan we doen in 2013-2015?**

##### *Operationele doelen Werk.*

- Inzet van bewezen effectieve re-integratietrajecten uit het P-budget.
- Evaluatie inzet Participatiecoach.
- Ontwikkeling training en coachings methodiek door eigen medewerkers.
- Samenwerking project 'Diemen Werkt' met de gemeente Ouder-Amstel.
- Regionalisering werkgeversinstrumentarium WSP groot Amsterdam, deelname in het WSP met een P-coach/jobhunter.
- Samenwerking WSP groot Amsterdam formaliseren via Samenwerkingsovereenkomst tussen Diemen, Ouder-Amstel, Landsmeer en Amsterdam.
- Regionalisering social return in samenwerking met WSP groot Amsterdam.
- Monitoring van effectiviteit re-integratie in samenwerking met WSP groot Amsterdam.
- Structureel minimaal 1 stageplek beschikbaar voor een WWB'er binnen de ambtelijke organisatie.
- Inzet van instrumenten zoals omschreven in bijlage 1.
- Intake schoolverlaters vanaf 16 jaar zonder startkwalificatie door P-coaches in samenwerking met RMC en de leerplichtambtenaren.
- Inzet ESF middelen voor 55+, arbeidsgehandicapten en NUG'ers.
- Deelname aan pilot dagbesteding Werk in samenwerking met transitie AWBZ en Pantar-Amsterdam.
- Deelname aan stimulering aanpak laaggeletterdheid op de werkvloer via het WSP groot Amsterdam.
- Ontvlechting van de doorbelasting van kosten schuldhulpverlening uit het Participatiebudget.
- Extra aandacht voor de ondersteuning van alleenstaande ouders die belemmeringen ondervinden bij het aanvaarden van werk.

##### *Operationele doelen inkomen*

- Onderzoek naar herijking draagkrachtregels in relatie tot de armoedeval.
- Invoering sociaal leenstelsel voor opleidingen.
- Herijking van de stimuleringspremie voor vrijwilligerswerk.
- Herijking van de stimuleringspremie voor deelname aan re-integratie activiteiten of het leveren van een tegenprestatie.
- Gebruik Nibud normbedragen voor bijzondere bijstand ter vervanging van huidige gedateerde normen.
- Herijking WWB bijzondere bijstand beleidsregels.
- Opnieuw formuleren en uitwerken van de voorlichtingsproducten mbt minimabeleid. Zowel via (nieuwe) media als de bestaande lokale netwerken.

##### *Operationele doelen organisatie*

- Zoveel mogelijk werkprocessen lean maken.
- Deelname aan Pilot brede hoed team.
- Voorbereiding op participatiewet.

## 6. Financieel

De gemeente krijgt van het rijk geld om de bijstandsuitkeringen te betalen, het Inkomensdeel BUIG- budget. Het geld om de re-integratie en volwasseneducatie te betalen komt uit het participatiebudget. Na 2013 is er geen budget meer voor inburgering, deze taak wordt door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) overgenomen.

### 6.1 Budgetten gebundelde uitkeringen-Inkomensdeel (WWB, IOAW, IOAZ en Bbz)

Vanwege de economische crisis ontstonden in 2010 en 2011 grote tekorten op het inkomensdeel. Het aantal uitkeringen steeg hard en het toegekende budget stond niet meer in verhouding tot de kosten van de extra uitkeringen. Het college heeft voor 2010 en 2011 een extra uitkering aangevraagd bij het rijk omdat de uitgaven de eigen risico drempel van 10% van het toegekende Buig-budget overstegen. Deze aanvragen zijn beide toegekend. Inmiddels lopen de inkomsten weer in de pas met de uitgaven omdat de gemeente Diemen onder het historisch verdeelmodel<sup>3</sup> valt. Het ministerie heeft momenteel een nieuwe verdeelsystematiek voor het inkomensdeel WWB in voorbereiding. Hoe dit op langere termijn voor Diemen uitpakt is nog onduidelijk.

In onderstaande tabel de ontwikkeling van het Buig budget.

#### Inkomensdeel BUIG budget

|                    | 2010        | 2011         | 2012        | 2013         | 2014         |
|--------------------|-------------|--------------|-------------|--------------|--------------|
| Budget             | € 4.922.174 | € 4.901.872  | € 6.118.003 | € 6.197.705  | € 6.197.705  |
| Uitgaven-Inkomsten | €-5.486.158 | € -6.053.695 | €-5.900.000 | € -5.900.000 | € -5.900.000 |
| Saldo              | € -563.984  | €-1.151.823  | € 218.003   | € 297.705    | € 297.705    |

### 6.2 Budgetten voor reïntegratie, het Participatiebudget

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het participatiebudget weergegeven. Vanaf 2013 zijn in het budget nagenoeg geen middelen meer opgenomen voor inburgering. In de jaren 2010 tot en met 2011 beschikte de gemeente Diemen over ruim voldoende budget om iedereen via maatwerk een traject aan te bieden. Vanaf 2012 zijn forse Rijksbezuinigingen doorgevoerd.

#### Participatiebudget

|          | 2010        | 2011         | 2012        | 2013      | 2014      |
|----------|-------------|--------------|-------------|-----------|-----------|
| Budget   | €2.155.778  | € 1.938.614  | € 1.190.985 | € 862.111 | € 862.111 |
| Uitgaven | €-1.980.238 | € -1.936.660 | €-1.190.985 | € 862.111 | € 862.111 |
| Saldo    | € 175.540   | € 1.954      | 0,00        | 0.00      | 0.00      |

Het participatiebudget is de afgelopen jaren naast de financiering van commerciële re-integratietrajecten ingezet voor verschillende andere re-integratie voorzieningen. Het gaat daarbij om:

- de salariskosten van de participatiecoaches voor het deel van de tijd dat ze kwijt zijn aan het coachen en begeleiden van mensen;
- projectadministrateur;
- inhuur van een jobhunter;
- inhuur van een speciale jongerencoach;
- cofinanciering van schuldhulpverlening voor mensen die een uitkering hebben en ook in een schuldhulptraject zitten;
- eigen bijdrage en aanvullende kosten voor kinderopvang;
- project 'Diemen werkt';
- project 'Reïntegratie in beweging';
- educatiemiddelen.

<sup>3</sup> Uitgaven in twee jaar (t-2) voorafgaand aan het peiljaar zijn een van de berekeningsgrondslagen voor de vaststelling van het buig budget.

In 2013 lopen de kosten voor de inburgeringstrajecten deels door. Voor 2014 wordt nog een kleine doorloop voorzien. Er zijn na 2013 geen inkomsten meer voor inburgering. In onderstaande tabel een toelichting op de vaste kosten binnen het Participatiebudget op basis van de huidige uitgaven.

|   | 2013            | 2014             |
|---|-----------------|------------------|
| Jaar  | 2013            | 2014             |
| Beschikbare budget  | € 862.111       | € 862.111        |
| Uitgaven:   |                 |                  |
| Deel salariskosten P-coaches, projectadministrateur en inburgering              | € 311.260       | € 311.260        |
| Doorbelasting Schuldhulp  | € 61.700        | € 61.700         |
| Trajecten, medische adviezen, loonkostensubsidie en uitstroompremie             | € 171.655       | € 171.655        |
| Diemen werkt  | € 65.000        | € 65.000         |
| Educatiemiddelen voor ROC   | € 75.000        | € 75.000         |
| Trajecten inburgering   | € 100.000       | € 25.000         |
| Beschikbaar voor re-integratie, scholing, premies, vrijwilligersvergoeding etc. | <b>€ 77.496</b> | <b>€ 152.496</b> |

#### *Genomen maatregelen vanaf 2012*

Er is vanaf 2012 fors minder geld beschikbaar in het Participatiebudget. Gezien de Rijksbezuiniging voor 2013 zijn in 2012 al een aantal interne bezuinigingsmaatregelen genomen. De ingehuurde jongerencoach is per oktober 2012 uit dienst. De taken zijn overgenomen door de P-coaches. De ingehuurde jobhunter is met ingang van 2013 in vaste dienst genomen en voor een groot deel gedetacheerd naar het WSP groot Amsterdam. Naar verwachting zal in 2014 in toenemende mate een beroep op het P-budget worden gedaan ten behoeve van de WSW doelgroep en de Wajongers zodra de nieuwe Participatiewet wordt aangenomen. Er wordt dus extra beroep gedaan op een budget waarop de komende jaren verder bezuinigd wordt. Om deze reden staat de jaarlijkse doorbelasting van uitvoeringskosten onder druk. Het gaat om een bijdrage voor schuldhulpverlening (€ 61.700) en uitvoeringskosten waaronder een deel van de salariskosten (€ 311.260) van de Participatiecoach die betrekking hebben op het re-integreren van mensen met een WWB uitkering. Geadviseerd wordt de kosten van schuldhulpverlening uit een ander budget te dekken, bijvoorbeeld uit het overschot in het budget bijzondere bijstand. Dit advies wordt in de kadernota 2014 nader gemotiveerd. Voor de overige knelpunten is het uitgangspunt dat ruimte moet worden gevonden binnen het eigen programma. Deze ruimte is er niet. Daarom zal een nader voorstel worden ingediend voor dekking.

#### *6.3 Budget bijzondere bijstand*

In onderstaande tabel de staan de financiële ontwikkelingen met betrekking tot het budget bijzondere bijstand dat door de raad jaarlijks uit de algemene middelen beschikbaar wordt gesteld. Voor 2013 wordt opnieuw een overschot verwacht.

#### **Bijzondere bijstand**

|          | 2010          | 2011          | 2012          | 2013         | 2014         |
|----------|---------------|---------------|---------------|--------------|--------------|
| Budget   | € 740.000,00  | € 667.540,00  | € 685.220,00  | € 570.602,00 | € 616.220,00 |
| Uitgaven | € -691.575,00 | € -546.494,00 | € -461.500,00 |              |              |
| Saldo    | € 48.425,00   | € 121.046,00  | € 223.720,00  |              |              |

Het aantal aanvragen voor individuele bijzondere bijstand is de afgelopen jaren stabiel gebleven. Het aantal aanvragen voor langdurigheidstoeslag is gestegen. De gemiddelde uitgaven per aanvraag bijzondere bijstand is de afgelopen jaren sterk gedaald. De oorzaak is gelegen in een daling van het aantal aanvragen om inrichtingskosten. Het budget over 2011 was reeds aangepast. Ook het budget over 2013 is verder aangepast.

## 7. Beleidskeuzes

De door het rijk ingeboekte bezuinigingen op het participatiebudget, waar de re-integratie voor klanten met een WWB-uitkering uit wordt betaald, gaan door in 2014 en er worden bovendien nieuwe bezuinigingen op het participatiebudget aangekondigd. Voor Diemen betekent dit meer dan een halvering van het participatiebudget (nog behoudens de nieuwe bezuinigingen) ten opzichte van 2011. Deze ontwikkeling is niet op te vangen binnen de huidige situatie waarin nog doorbelastingen plaatsvinden uit het participatiebudget voor bijvoorbeeld schuldhulpverlening. De verwachting is namelijk dat het participatiebudget vanwege de nieuwe Participatiewet in de toekomst ook voor de WSW en de WAJONG moet worden ingezet. De bezuinigingen op het participatiebudget dwingen ons nu om keuzes voor 2014 en verder te maken in welke klanten en in welke re-integratievoorzieningen Diemen nog wil investeren.

### Voorstel

1. Kennis te nemen van de forse bezuinigingen op het participatie budget waardoor de inzet van de re-integratiemiddelen en de uitvoering van het re-integratiebeleid (P-coaches en de projectadministrateur in gevaar komt. Het gaat om een bedrag van € 300.000,--).
2. in verband met het intrekken van de huishoudinkomenstoets en de wijziging van de pensioengerechtigde leeftijd vaststelling van de:
  - re-integratieverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013 gemeente Diemen onder gelijktijdige intrekking van de re-integratieverordening 2012 met terugwerkende kracht per 1 januari 2013.
  - toeslagenverordening WWB 2012-A gemeente Diemen onder gelijktijdige intrekking van de toeslagenverordening WWB 2012 met terugwerkende kracht per 1 januari 2013.
  - verordening langdurigheidstoelage 2012-A onder gelijktijdige intrekking van de verordening langdurigheidstoelage 2011 met terugwerkende kracht per 1 januari 2013.
3. Instemmen met de missie en visie op het gebied van werk en inkomen, hoofdstuk 4.
4. Instemmen met strategische en operationele doelen, hoofdstuk 5.
5. Kennis te nemen van de wens van het college de jaarlijkse doorbelasting van schuldhulpverlening a € 61.700,-- uit het participatiebudget met ingang van 2014 stop te zetten. Deze gewijzigde denkrichting zal nader worden onderbouwd in de kadernota 2014 en de begroting 2014-2017. Als dekkingsmogelijkheid is het budget bijzondere bijstand in beeld.
6. Doorontwikkeling van de re-integratiedienstverlening in eigen beheer van de gemeente, slechts voor specifieke re-integratie en scholingsbehoefte een re-integratiebureau of opleider inschakelen.
7. In bijlage A. is uitgewerkt welke beschikbare re-integratie instrumenten kunnen worden ingezet voor klanten die nog arbeidspotentie hebben, op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt:
  - Voor klanten korter dan een half jaar in de uitkering worden korte instrumenten ingezet om deze klanten snel weer aan het werk te krijgen. Begeleiding vindt met name plaats door de P-coaches
  - Voor klanten met een afstand tussen een half jaar en twee jaar worden langere en meer gespecialiseerde externe re-integratietrajecten ingezet die moeten leiden tot duurzame uitstroom.
  - Voor klanten met een afstand langer dan twee jaar of waarbij uit een belastbaarheidsonderzoek blijkt dat zij geen arbeidspotentie hebben, worden vormen van dagbesteding gezocht. Dat kan zijn: arbeidsmatige dagbesteding bij een instelling (via de AWBZ), vrijwilligerswerk of een andere vorm van sociale activering CQ tegenprestatie.

Bijlage a: instrumenten per doelgroep

In onderstaande tabel is globaal aangegeven welke instrumenten voor de doelgroep kunnen worden ingezet. Maatwerk blijft altijd mogelijk.

| Uitkeringsduur   | Aantal WWb/ IOAW /IOAZ | Instrumenten  | Inzet door  | Beoogd resultaat   |
|--|------------------------|---|---|--|
| Korter dan een half jaar afstand tot de arbeidsmarkt. Klanten worden begeleid door P-coach of WSP medewerker. Aandacht gericht op werk of terugkeer naar school en alleen indien nodig op uitkering. | 57                     | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. medisch arbeidsdeskundig advies</li> <li>2. WSP</li> <li>3. Kinderopvang</li> <li>4. Social return</li> <li>5. brede hoed team</li> <li>6. Scholing en opleiding</li> </ol> <p>Voor werkgevers:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Loonkostensubsidie</li> <li>• No-riskpolis</li> </ul>  | <p>Match op vacatures door de Jobhunter bij WSP.</p> <p>Gemeentelijke P-coaches</p>         | <p>Uitstroom naar werk of terug naar school.</p> <p>Uitstroom door preventie en handhaving.</p>  |
| Uitkeringsduur tussen een half jaar en twee jaar Klanten worden begeleid door de P-coach of WSP medewerker   | 125                    | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Medisch/arbeidsdeskundig advies</li> <li>2. Kinderopvang</li> <li>3. Schuldhulp</li> <li>4. WSP</li> <li>5. Werkervaringstrajecten</li> <li>6. Re-integratietrajecten</li> <li>7. Social return</li> <li>8. brede hoed team</li> <li>9. Diemen werkt</li> <li>10. Scholing en opleiding</li> </ol> <p>Voor werkgevers:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Loonkostensubsidie</li> <li>• No-riskpolis</li> <li>• Proefplaatsing</li> <li>• Overige werkgeversinstrumenten</li> </ul>   | <p>Match op vacatures door jobhunter WSP</p> <p>P-coaches</p> <p>Reintegratie bedrijven</p> | <p>Aan het werk via het WSP, reïntegratietrajecten en acquisitie WSP.</p> <p>Uitstroom door preventie en handhaving.</p> <p>Aan het werk Via een werkervaringsplaats/proefplaatsing /Stage</p> |
| Uitkeringsduur langer dan twee of op basis van een medisch/arbeidsdeskundig advies vrijgesteld of na inspanningen tot uitstroom, gebleken niet in staat regulier werk te verrichten.                 | 259                    | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Medisch/arbeidsdeskundig advies</li> <li>2. Scholing en opleiding</li> <li>3. Kinderopvang</li> <li>4. Gespecialiseerde re-integratietrajecten indien er sprake is van reëel arbeidsmarktperspectief.</li> </ol> <p>Afspraken maken met het welzijnsveld over arbeidsmatige dagopvang (AWBZ)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• schuldhulpverlening</li> <li>• vrijwilligerswerk</li> <li>• tegenprestatie naar vermogen</li> <li>• Diemen werkt.</li> <li>• Brede hoed team</li> <li>• Overige werkgeversinstrumenten</li> </ul> | <p>P-coaches</p>  | <p>Vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagopvang</p> <p>Deelname aan een tegenprestatie</p> <p>Uitstroom door preventie en handhaving.</p>  |

## Bijlage b. Overzicht re-integratie en werkgeversinstrumenten + toelichting op effectiviteit.

Om mensen zo efficiënt en duurzaam mogelijk weer aan werk te helpen wordt maatwerk geboden. De participatiecoaches in Diemen hebben daarvoor een breed instrumentenset beschikbaar: Algemene en specifieke re-integratie- en werkgeversinstrumenten. De werkgevers instrumenten worden momenteel samen met de gemeenten in de regio groot Amsterdam geharmoniseerd. In overleg met de participatiecoach wordt hulp geboden met:

### Algemeen

- Schuldhulpverlening
- Ordenen van de administratie,
- inburgerings- of educatietraject (tot 2014)
- Budgetcursussen
- Budgetbeheer
- Inzet vrijwilligers/mantelzorg
- Kinderopvang
- Bemiddeling naar kinderopvang
- Social Return

### Re-integratievoorzieningen

- Medisch, arbeidsdeskundig, psychologisch advies
- Verloningstrajecten, Work first
- Gespecialiseerde re-integratie trajecten voor mensen met grote afstand tot arbeidsmarkt
- Sollicitatietrainingen/coaching door P-coaches
- Diemen werkt, dagbesteding en re-integratie in Diemen
- Re-integratie in beweging: gecombineerd sport en dieetraject
- Vrijwilligerswerk, vrijwilligersvacaturebank
- Vrijlating inkomsten
- Inzetten van een premie tbv re-integratie (Scholing/Uitstroom)
- Trajecten voor zelfstandigen (BBZ)
- Opleiding en scholing

### Werkgeversinstrumenten

- No risk polis voor werkgevers die een WWB'er aannemen
- Loonkostensubsidie
- Proefplaatsing
- Korte bij en omscholing
- Jobcoaching
- Werkbemiddeling via WSP
- Stage/Proefplaatsing

### *Effectiviteit van het ingezette Participatiebudget*

Het is complex om een uitspraak te doen over de effectiviteit van de ingezette participatiemiddelen. Jaarlijks worden tussen de 200 en 240 aanvragen voor een WWB uitkering ingediend. Slechts 100 a 120 van deze aanvragen leiden jaarlijks daadwerkelijk tot een nieuwe WWB uitkering. Soms lukt het mensen meteen te bemiddelen. Een deel van de effectiviteit zit ook in de drempel die bijvoorbeeld het beschikbaar hebben van Work-First trajecten opwerpt. Mensen zeggen letterlijk "dan ga ik wel naar het uitzendbureau". En dat is ook de bedoeling. Gemiddeld stromen ook weer tussen de 100 a 120 mensen uit per jaar. Een deel richting regulier werk als gevolg van intensieve bemiddeling door de Participatie coach of na het volgen van een specifiek re-integratietraject. Ook kiezen mensen ervoor om te verhuizen als zij intensievere begeleiding krijgen of zeggen zij simpelweg de uitkering op. Er is in Diemen geen rekentools beschikbaar waarmee de effectiviteit van re-integratie methodisch cq wetenschappelijk kan worden verantwoord. Wel wordt gebruik gemaakt van de Participatieladder.

### *Ontwikkelingen en mutaties op de participieladder.*

Sinds de inrichting van de Participatieladder in 2011 zijn bij elkaar zijn 698 mensen geregistreerd. Bij 97 mensen zijn mutaties geregistreerd, en bij enkele zijn meerdere mutaties geweest. Het is niet zo dat ze alleen maar stijgen of dalen op de ladder. Soms stijgen ze eerst en dalen ze vervolgens weer of andersom. Het verschil tussen de eerste registratie en de positie op dit moment levert het volgende beeld op::

- 57 klanten zijn één of meerdere treden gestegen
- 29 klanten zijn één of meerdere treden gedaald
- 11 klanten zijn gelijk gebleven.

Bij 601 mensen is er sinds de 1<sup>e</sup> registratie geen mutatie geweest of is de positie hetzelfde gebleven na meerdere mutaties. Van de gemiddeld 450 huishoudens in de bijstand is de verdeling op de participatieladder procentueel gemiddeld als volgt:

| <b>trede</b>      | <b>% aantal klanten</b> |
|-------------------|-------------------------|
| 1                 | 7                       |
| 2                 | 43                      |
| 3                 | 25                      |
| 4                 | 16                      |
| 5                 | 9                       |
| <b>Eindtotaal</b> | <b>100</b>              |

Toelichting op de treden:

Niveau 1: geïsoleerd.

Niveau 2: Sociale Contacten buiten de deur

Niveau 3: Deelname georganiseerde activiteiten

Niveau 4: Onbetaald werk

Niveau 5: Betaald werk met ondersteuning

Niveau 6: Betaald werk, geen uitkering (niet geregistreerd).

Bijlage c: overzicht aanvullende inkomensondersteuning

### **Voor mensen zonder werk is de Wet Werk en Bijstand (WWB)**

Deze wet regelt alle zaken rondom terugkeer op de arbeidsmarkt voor mensen zonder werk en een tijdelijk inkomen voor levensonderhoud. Mensen hebben alleen recht op dit vangnet als het totale inkomen binnen het gezin onder het minimumloon ligt en er niet te veel vermogen is.

### **Schuldhulpverlening.**

Schuldhulpverlening is gratis en beschikbaar voor alle Diemenaren ongeacht de hoogte van het inkomen. Er zijn verschillende varianten van hulpverlening zoals adviesgesprek, schuldbemiddeling, WSNP, budgetbegeleiding, hulp bij de administratie en budgetcursussen

### **Bijzondere bijstand**

Mensen met een minimuminkomen die voor ongewone extra kosten komen te staan dan kunnen bijzondere bijstand aanvragen. Op basis van de financiële, sociale en medische omstandigheden en afhankelijk van de aard van de kosten kunnen bepaalde kosten vergoed worden. Dit varieert van een lening voor een babyuitzet tot een vergoeding van de eigen bijdrage voor extra psychotherapie. Het wordt van geval tot geval bekeken.

### **Huurtoeslag**

Huurtoeslag is een financiële aanvulling van de belastingdienst voor de huur van een woning, waarvan de huur onder de huurgrens ligt. Alleen bedoeld voor mensen met een laag inkomen zonder vermogen.

### **Woonkostentoeslag**

Een tijdelijke aanvulling voor de huur van een woning waarvan de huur boven de huurgrens ligt. Behoudens uitzonderingen voor maximaal een jaar. Bedoeld voor mensen die plotseling een laag inkomen hebben en geen vermogen hebben

### **Categoriale bijzondere bijstand 65+**

Bedoeld voor de aanschaf van duurzame goederen, zoals een wasmachine of ijskast. Eens per drie jaar kunnen mensen voor een vast bedrag (€ 609,- voor 2012) in aanmerking komen. Voorwaarden: aanvrager is 65 jaar of ouder. Het gezinsinkomen is drie jaar of langer minder dan 110% van de bijstandsnorm. Het vermogen ligt onder de vermogensgrens.

### **Categoriale bijstand voor chronisch zieken en gehandicapten**

Financiële ondersteuning voor de zogenaamde verborgen kosten die een chronische ziekte of handicap met zich meebrengen. Voorwaarden: Er is medisch aantoonbaar sprake van een chronische ziekte en/of een handicap. De vergoeding bedraagt € 250,- per jaar en de inkomensgrens is 110% van de van toepassing zijnde WWB norm.

### **Regeling voor kinderen in gezinnen met een laag inkomen**

Bedoeld voor deelname van de kinderen aan sport- en hobbyclubs, zwemlessen, muzieklessen en meer. Jaarlijks maximaal € 250,- voor kinderen van 4 t/m 11 jaar oud en € 350,- voor kinderen van 12 t/m 17 jaar oud. Inkomensgrens is 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm

### **Computerregeling**

Bedoeld voor de aanschaf van een computer voor het eerste kind dat naar de brugklas gaat. Maximaal € 400,- op vertoon van de bon of pro-forma nota. Voorwaarden: Het gezinsinkomen is minder dan 110% van de bijstandsnorm.

### **ID kaartenregeling**

Mensen met een (gedeeltelijke) WWB uitkering of een inkomen op dat niveau kunnen bijzondere bijstand krijgen voor de aanschaf van een Nederlandse Identiteit Kaart. Dit is ook mogelijk voor kinderen. De hoogte van de bijzondere bijstand is gelijk aan het tarief dat is vastgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken (€ 40,05 voor 2012, € 30,00 voor kinderen tot 14 jaar).

### **Langdurigheidstoeslag**

Bedoeld voor mensen tussen 21 en 65 jaar die langer dan drie jaar een gezinsinkomen hebben tot maximaal 110% van de bijstandsnorm. Jaarlijks bedrag variërend van € 360,- voor alleenstaanden tot € 510,- voor gezinnen.

**Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering**

Deze regeling is uitsluitend bedoeld voor mensen met een gezinsinkomen tot 130 % van de bijstandsnorm zonder vermogen. Deelnemers krijgen een korting op de basispremie van 7,5 %. Mensen met een inkomen tot 110 % van de WWB norm krijgen ook nog een aanvulling van € 5,- per maand per meerderjarig en deelnemend gezinslid voor de aanvullende verzekering. Mensen uit de doelgroep kunnen vanaf 2013 kiezen uittwee verzekeraars: Agis of Unive.

**Stadspas**

Diemen doet mee aan de Stadspas van de gemeente Amsterdam. Het doel van de stadspas is de drempel tot sport, recreatie en cultuur in de stad te verlagen voor groepen die in een sociaal en cultureel isolement dreigen te raken. De Stadspas is gratis en wordt eind januari van elk jaar verstuurd aan cliënten van Sociale Zaken. Ook ouderen vanaf 65 jaar krijgen de stadspas, ongeacht het inkomen of vermogen.

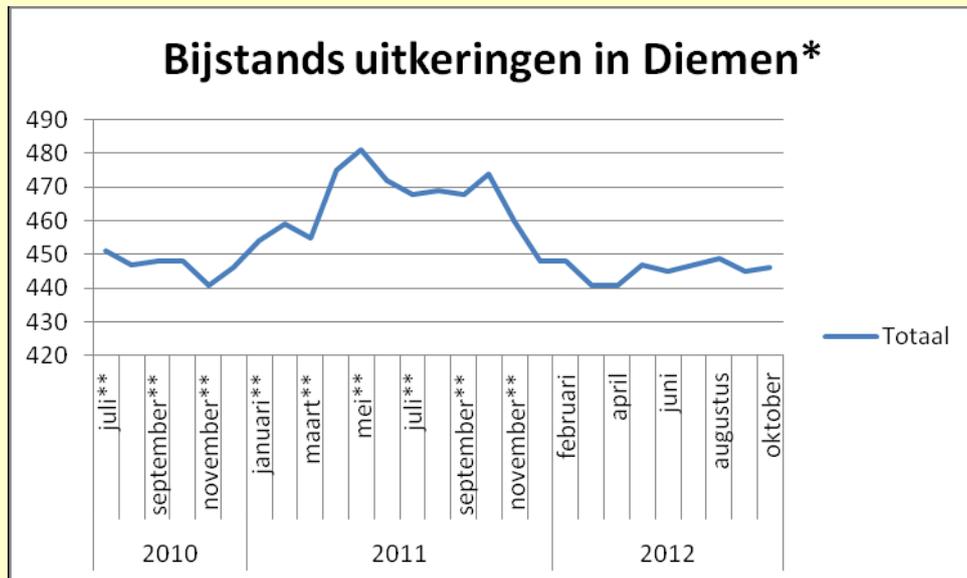
**Kwijtschelding gemeentebelastingen**

Kwijtschelding voor mensen met een inkomen dat niet hoger is dan 100% van de WWB-norm.

Bijlage d: cijfers met betrekking tot inkomen en werk

*Aantal uitkeringen WWB/IOAW/IOAZ/BBZ*

In onderstaande tabel is het verloop van het aantal uitkeringen in beeld gebracht. Het totaal per maand is het saldo van het van de in en uitstroom Ondanks de economische crisis laat het uitkeringenbestand een dalende lijn zien.

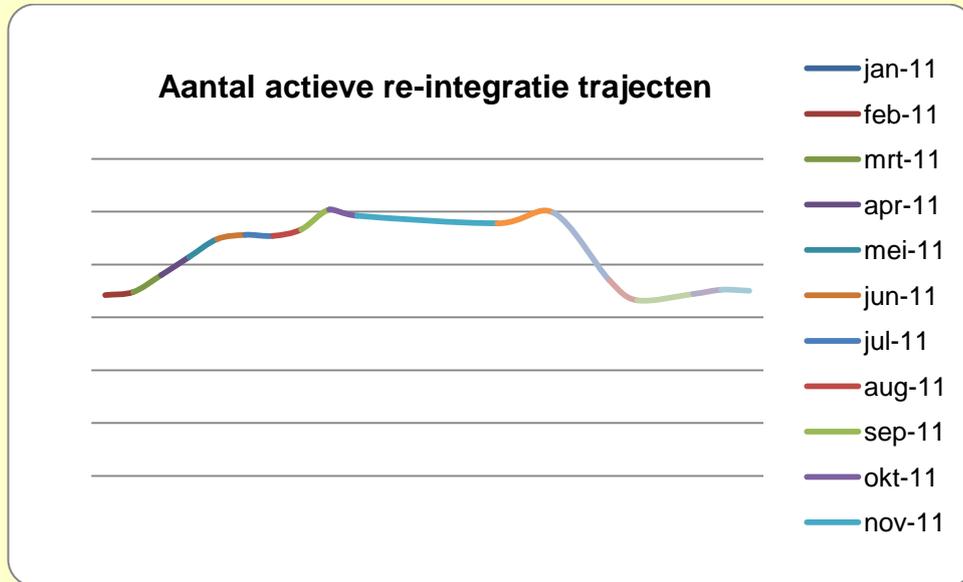


*Aantal aanvragen algemene, categoriale/bijzondere bijstand en langdurigheidstoeslag*

| jaar        | Aanvragen WWB/IOAW/IOAZ |              | Aanvragen categoriale en bijzonder bijstand |              |  | Aanvragen langdurigheidstoeslag |  |  |
|-------------|-------------------------|--------------|---|--------------|--|---------------------------------|--|--|
|             |                         | Afgehandeld. |   | Afgehandeld. |  | Afgehandeld                     |  |  |
| <b>2008</b> |                         | 166          |   | 893          |  | 181                             |  |  |
| <b>2009</b> |                         | 241          |   | 827          |  | 162                             |  |  |
| <b>2010</b> |                         | 197          |   | 881          |  | 166                             |  |  |
| <b>2011</b> |                         | 183          |   | 882          |  | 231                             |  |  |
| <b>2012</b> |                         | 200          |   | 850          |  | 225                             |  |  |

*Aantal actieve re-integratietrajecten in Diemen april 2011-oktober 2012*

Onderstaande tabel toont het verloop van het aantal trajecten gericht op participatie of re-integratie. Het onderstaande totaal is een combinatie van de re-integratie instrumenten zoals omschreven in bijlage b. De daling in 2012 laat zien dat er minder externe trajecten worden ingekocht.



## Bijlage e. Pantar, Diemen werk, re-integratie in beweging, social return.

### Pantar Amsterdam

Ongeveer honderd Diemenaren zijn via de Wet Sociale Werkvoorziening werkzaam in wasserij, groen, magazijn beschut of gedetacheerd bij reguliere werkgevers. Zij ontvangen een CAO loon van gemiddeld inkomen 130% minimumloon. De kosten van deze voorziening staan onder druk. Naar verwachting zal de WSW op slot gaan in de nieuwe participatiewet. Mensen die toch een arbeidshandicap hebben zullen aan de slag moeten bij reguliere werkgevers. Deze werkgevers kunnen voor het verlies aan productiecapaciteit door gemeenten gecompenseerd worden voor het niet productieve deel, de mate waarin iemand niet productief is. Dit wordt de loondispensatie genoemd. Of de loondispensatie wordt ingevoerd en op welke wijze is nog niet bekend.

Werkzaamheden in de wasserij bij Pantar



Groen onderhoud is in Diemen uitbesteed aan Pantar



### Diemen Werkt

Door de jaren heen zijn door Team Sociale Zaken diverse kleinschalige initiatieven ontwikkeld. "Diemen werkt" is er een van. Een werkbegeleider gaat samen met mensen in de uitkering de wijk en de groengebieden in. Om groenklussen op te pakken waar bijvoorbeeld geen gemeentelijk budget voor is. Ook wordt ondersteuning geboden bij achterstallig onderhoud bij sportverenigingen die daar om vragen. Of een zorginstelling kan wat extra handjes gebruiken.



### Resultaten Diemen werk oktober 2011-oktober 2012

|                                    | Totaal |
|------------------------------------|--------|
| instroom                           | 31     |
| uitstroom                          | 22     |
| vervolgtraject                     | 9      |
| uitstroom naar werk en/of scholing | 8      |
| uitkering beëindigd                | 5      |

### **Re-integratie in beweging**

Voeding en beweging als de sleutel voor re-integratie? Meerdere groepen, voornamelijk jongeren met een breed scala aan problemen binnen de verschillende leefgebieden hebben vanaf 2010 tm 2011 deelgenomen aan het voedings en beweeg traject re-integratie in beweging. Onder begeleiding van een Sportcoach en dietiste werd een programma van 10-12 gevolgd waarin duidelijke doelen mbt gewicht en sportprestaties zijn gesteld, Dit bleek voor een aantal deelnemers een succesvolle aanpak. Diverse deelnemers stromen uit naar werk of scholing en het doorbreken van een isolement waren enkele resultaten. Hieronder Wethouder van der Mark op bezoek bij de deelnemers.



## WSP groot Amsterdam

Het Werkgeversservicepunt Groot-Amsterdam is een samenwerkingsverband van UWV WERKbedrijf, Pantar Amsterdam, AM-groep en de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Haarlemmermeer, Landsmeer, Ouder-Amstel, De Ronde Venen en Uithoorn. Binnen het WSP worden vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt bij elkaar gebracht. Door vacatures beschikbaar te stellen aan werkzoekenden met een (WWB) uitkering helpen werkgevers de werkloosheid in Amsterdam terug te dringen. De werkgever wordt hierin ondersteund met een effectieve en kostenbesparende dienstverlening. Er zijn drie satellieten. De satelliet Haarlemmermeer, Amstelveen en Amsterdam. Diemen participeert samen met Ouder-Amstel, Landsmeer en gemeente Amsterdam in de laatste. Deze samenwerking is eind 2011 tot stand gekomen om de diensten en regelingen van de samenwerkende partners te bundelen. Door het aanbieden van dezelfde diensten en regelingen via één punt is het voor werkgevers in de regio duidelijker wat zij kunnen verwachten. Diemen participeert momenteel in het WSP Amsterdam (80 fte) met één medewerker, de jobhunter. Op deze wijze is een groot aantal extra vacatures beschikbaar voor Diemenaren uit de arbeidsmarktregio.



## Social return

Landelijk wordt er door gemeenten steeds vaker gebruik gemaakt van social return als re-integratie instrument. Bij social return wordt er van bedrijven waar de gemeente een inkooprelatie aangaat bedongen dat zij werkzoekenden een (leer) plaats binnen hun bedrijf bieden. Bedrijven mogen ook op andere manieren invulling geven aan Social Return, dat hangt vaak van de opdracht en de mogelijkheden binnen de opdracht af. Het college is vanaf 2010 bezig met de structurele toepassing van Social Return. Door regionalisering en gebruik te maken van het projectenbureau Social Return van de DWI Amsterdam wil het college de effectiviteit verder vergroten. Enkele voorbeelden van ingekochte dienstverlening en resultaten

- *Stadsmobiel, gehandicapten vervoer*  
3 kandidaten waarvan 2 werkervaringsplekken en 1 kandidaat leer werkplek. Daarnaast heeft stadsmobiel het vervoer verzorgd voor het project Post NL.
- *UW re-integratie, inkoop re-integratiedienstverlening*  
Doorlopend zijn stagiaires begeleid met de mogelijk om werkervaring op te doen (assistent werkleiding, receptietaken etc). Concreet 2 kandidaten in dienst getreden in de functie van Receptionist
- *AW Groep, reconstructie woonwijk*  
Aanbod voor stageplaatsen met uitzicht op werk. Helaas tot op heden nog niet gelukt. De matching in de bouw is complex gezien de achtergrond van de doelgroep. Ook via het SW bedrijf heeft het college geen invulling kunnen geven aan deze plekken.
- *Shield Security, beveiliging Diemen Zuid*  
Vanaf 2013 is een samenwerking met het ROC van start. ROC Leerlingen in de sector beveiliging gaan stage lopen via deze opdracht.
- *Gemeente Diemen*  
De gemeente biedt zelf ook stageplekken aan mensen met een uitkering. Inmiddels zijn 2 stages uit gelopen op een baan bij wijkbeheer ( 2 kandidaten betaald aan het werk) Er zijn 2 werkervaringsplekken aangeboden bij het KCC waarvan 1 kandidaat nu doorbemiddeld is naar betaald werk. Er is één kandidaat aan de slag op een stageplek bij het sportbedrijf.
- *Via de aanbesteding lichtmastreclame, sandwich borden en JC Decaux worden MBO stageplekken gerealiseerd.*



## Bijlage g: afkortingen

- AM Groep: Amstel en Meerlandengroep (WSW bedrijf)
- AWBZ: Algemene wet bijzondere ziektekosten
- Bbz: Bijstandsbesluit zelfstandige 2004
- BUIG- budget: Gebundelde Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten.
- IOAW: Inkomensvoorziening ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers
- IOAZ: Inkomensvoorziening ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers
- Pantar: WSW bedrijf gemeente Amsterdam en Diemen
- RMC: Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
- SW: Sociale werkvoorziening
- SZW: ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- WAJONG: Uitkering van het UWV voor mensen die voor hun 18<sup>e</sup> gehandicapt zijn geraakt en daarom niet kunnen werken.
- WIJ: Wet investeren in jongeren
- WSP: Werkgeversservicepunt
- WSW: Wet sociale werkvoorziening
- WWB: Wet werk en bijstand
- WWNV: Wet werken naar vermogen